

Rodzinna piecza zastępcza

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Rodzina zastępcza jest tymczasową formą opieki nad dzieckiem.

W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona.

Rodzinna piecza zastępcza może występować w formie **rodziny zastępczej** i **rodziny domów dziecka**. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. W przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka. Dziecko może przebywać w rodzinie zastępczej nie dłużej niż do 18 roku życia. Jednocześnie osoba, która osiągnęła pełnoletniość może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej nie dłużej niż do 25 roku życia jeżeli kontynuuje naukę.

Rodzaje rodzin zastępczych:

1. **spokrewniona**, mogą ją stworzyć najbliżsi krewni dziecka, czyli dziadkowie lub rodzeństwo (babcia, dziadek, brat, siostra),
2. **niezawodowa**, może ją stworzyć zarówno dalsza rodzina, jak i osoby niespokrewnione z dzieckiem,
3. **zawodowa**, to taka rodzina, z którą starosta zawiera umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej – jeden z opiekunów otrzymuje stałe wynagrodzenie miesięczne. Czas trwania umowy: minimum 4 lata.

Istnieją dwa typy zawodowej rodziny zastępczej:

1. **pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego**, jak sama nazwa wskazuje jest to rodzina będąca rodzajem „pogotowia” dla dzieci. W takiej rodzinie dziecko przebywa do 4 miesięcy, jednak w uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do momentu rozstrzygnięcia sytuacji dziecka.
2. **specjalistyczna**, w takiej rodzinie przebywają dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, dzieci które mają kłopoty w funkcjonowaniu społecznym oraz małeletnie matki z dziećmi.
3. **rodzinny dom dziecka**, to miejsce, w którym może przebywać nie więcej niż ośmioro dzieci. Z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka starosta zawiera umowę o świadczenie usług, z tytułu której przysługuje stałe wynagrodzenie miesięczne. Prowadzący rodzinny dom dziecka może liczyć na finansowe wsparcie powiatu na pokrycie kosztów utrzymania i eksploatacji domu. Czas trwania umowy: minimum 5 lat.

Pomoc finansowa dla rodzin zastępczych.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka **przysługuje** świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka nie niższe niż:

1. **785,00 zł miesięcznie**– świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej *spokrewnionej*,
2. **1 189,00 zł miesięcznie**– świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej *zawodowej*, rodzinie zastępczej *niezawodowej* lub *rodzinnym domu dziecka*,
3. **239,00 zł miesięcznie**– dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka, umieszczone w *rodzinie zastępczej* oraz *prowadzącemu rodzinny dom dziecka*,
4. **239,00 złotych miesięcznie**– dodatek na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, na pokrycie zwiększonym kosztów utrzymania tego dziecka, umieszczone w *rodzinie zastępczej zawodowej*.

Ponadto rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta **może** przyznać:

1. Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka.
2. Świadczenie na pokrycie:
 - o niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka (jednorazowo),
 - o wydatków, związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki (jednorazowo lub okresowo).

Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota **4.100,00 zł** miesięcznie. Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje miesięczne wynagrodzenie **nie niższe niż 124%** kwoty 4.100,00 zł.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową.

Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (raz w roku).

Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

- utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka,
- na pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.

Rodzina piecza zastępcza w powiecie mrągowskim:

Na terenie powiatu mrągowskiego funkcjonuje 47 rodzin zastępczych z 89 dzieci, z tego:

- I. 35 spokrewnione,
- II. 4 niezawodowych,
- III. 8 zawodowych.

(dane liczbowe na dzień **23.02.2023 r.**).

PRAWA I OBOWIĄZKI RODZICÓW ZASTĘPCZYCH

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje, iż rodzina zastępcza zobowiązana jest w stosunku do umieszczonego w niej dziecka do zabezpieczenia jego niezbędnych potrzeb bytowych, mieszkaniowych umożliwiając dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego, właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą, rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w tym:

- traktuje dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;
- zapewnia dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
- zapewnia kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
- zapewnia rozwój uzdolnień i zainteresowań;
- zaspokaja jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne;
- zapewnia ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka;
- umożliwia kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowił inaczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obliuguje opiekunów zastępczych, również do wypełniania takich zadań jak:

- kształtowanie właściwych stosunków między podopiecznym, a jego rodzicami biologicznymi, w celu umożliwienia im powrotu do domu rodzinnego;
- stworzenie w domu atmosfery wzajemnego zaufania, życzliwości i zrozumienia;
- wspomaganie intelektualnego rozwoju podopiecznych i zapewnienia im pomocy w edukacji szkolnej, motywowania do nauki i zdobycia zawodu;
- zapewnienie dziecku warunków wszechstronnego rozwoju osobowości, kształcenia umiejętności i nawyków pracy, rozwijania wrażliwości estetycznej;
- przygotowanie dziecka do życia społecznego i udzielenie pomocy w starciu do samodzielnego życia.

Rodzice zastępczy mają w szczególności prawo do:

- reprezentowania dziecka w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokajanie potrzeb związanych z jego utrzymaniem, w tym m.in.: alimentów, renty rodzinnej i odszkodowawczej czy zasiłku pielęgnacyjnego, z zastrzeżeniem jednak, że prawo to przysługuje tylko tym rodzinom, w których dziecko zostało umieszczone na mocy orzeczenia sądu opiekuńczego,
- uzyskania, w powiatowym centrum pomocy rodzinie, szczegółowych informacji o przyjmowanym dziecku i jego sytuacji rodzinnej, informacji o specyficznych potrzebach dziecka, w tym o orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego czy udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz o konieczności objęcia dziecka pomocą

profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną,

- kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem go w tej rodzinie, jeżeli istnieje taka potrzeba,
- wsparcia ze strony powiatowego centrum pomocy rodzinie w rozwiązywaniu zgłaszanych przez tę rodzinę problemów,
- wynagrodzenia, które przysługuje tylko rodzinom zastępczym zawodowym niespokrewnionym z dzieckiem; zawodowa rodzina wielodzietna i specjalistyczna otrzymuje wynagrodzenie z tytułu świadczonej opieki i wychowania, a rodzina zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka lub z tytułu świadczonej opieki i wychowania, wynagrodzenie dla rodzin zawodowych wypłacane jest na podstawie umowy zawieranej pomiędzy tą rodziną a starostą (umowy cywilnoprawnej), jeżeli umowę zawierają małżonkowie, wynagrodzenie przysługuje tylko jednemu z nich,
- pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka.

Z praktycznymi informacjami dotyczącymi rodzinnej pieczy zastępczej można zapoznać się w zamieszczonym poradniku <https://www.gov.pl/web/rodzina/rodzinna-pieczka-zastepcza-poradnik-praktyczny2>.